

ТРАНСФОРМАЦІЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ВПРОВАДЖЕННЯ СТАНДАРТІВ ESG

Феклістов Олександр Андрійович

*здобувач ступеня доктора філософії з економічних наук,
Чорноморський національний університет імені Петра Могили*

Глобалізаційні процеси, інтенсифікація міжнародних економічних зав'язків та зростання ролі зовнішньоекономічної діяльності у розвитку національної економіки вимагає від підприємств постійної адаптації до зростаючих вимог світової економіки. Для сучасних підприємств, що функціонують на міжнародному ринку, характерне формування складних систем, що зумовлює необхідність перегляду підходів до обліково-аналітичного забезпечення підприємницької діяльності.

У контексті євроінтеграції є особливо актуальним питання переходу від традиційної фінансової моделі до інтегрованої моделі обліку на засадах сталого розвитку. Імплементация принципів ESG у облікову політику зумовлює зміщення акцентів із суто фінансової складової результатів діяльності підприємства на більш комплексну їх оцінку. Звітність доповнюється нефінансовими показниками, що характеризують рівень екологічної відповідальності, соціальний вплив та якість корпоративного управління [1].

Внутрішня система контролю підприємства є цільовим об'єктом для трансформації, як складова, що забезпечує відповідність глобальним регуляторним вимогам. Впровадження вимог сталого розвитку передбачає зокрема фіксацію ESG-показників, дотримання міжнародних стандартів, до яких входять GRI, CSRD та IFRS S1/S2, інтеграцію ризик-орієнтованих підходів. Ведення звітності відповідно до вимог сталості забезпечує підвищення її повноти, достовірності та прозорості, що забезпечує інвестиційну привабливість, репутаційну привабливість і конкурентоспроможність підприємства [2].

Не менш важливим напрямом трансформації та розвитку є переорієнтація корпоративної культури із традиційної моделі на культуру відповідального бізнесу. Здійснення цього переходу потребує системного навчання стандартам ESG для підвищення кваліфікації кадрів, удосконалення управлінських рішень та здобуття компетенцій, необхідних для підтримання і посилення конкурентоспроможності в умовах сучасного ринку [3].

Трансформація облікової політики підприємств в умовах впровадження стандартів ESG передбачає комплексний перегляд підходів до формування та розкриття облікової інформації з урахуванням

екологічних, соціальних і управлінських аспектів діяльності. Інтеграція екологічного компонента до облікової системи полягає у відображенні екологічних витрат, викидів забруднюючих речовин, використання ресурсів та показників ресурсоефективності, що забезпечує системний контроль екологічного впливу підприємства.

Посилення соціального компонента облікової політики передбачає розширення обліку витрат, пов'язаних із персоналом, охороною праці та реалізацією соціальних програм, що сприяє підвищенню прозорості соціального впливу та зміцненню довіри зацікавлених сторін. Управлінський компонент трансформації орієнтований на підвищення прозорості діяльності, упровадження антикорупційних механізмів і застосування ризик-орієнтованих підходів, у межах яких облікова система виступає інструментом інформаційного забезпечення управлінських рішень.

Важливим напрямом є розвиток нефінансової звітності шляхом розкриття ESG-показників відповідно до вимог стандартів GRI, CSRD та IFRS S1/S2, що забезпечує інтеграцію фінансової й нефінансової інформації та підвищує повноту, достовірність і порівнюваність звітних даних. Цифровізація облікових процесів, зокрема автоматизація збору та аналізу ESG-даних, створює передумови для оперативного моніторингу показників сталого розвитку та посилення внутрішнього контролю.

Системоутворюючим елементом трансформації облікової політики є підготовка персоналу, що передбачає навчання стандартам ESG та формування відповідних компетентностей, необхідних для ефективної адаптації облікової системи підприємства до сучасних вимог сталого розвитку.

Окреслені напрями трансформації облікової політики відображають ключові вектори її модернізації в умовах упровадження стандартів ESG та сприяють підвищенню прозорості, відповідальності й відповідності міжнародним вимогам. Їх реалізація забезпечує формування стійкої моделі управління, орієнтованої на довгострокову конкурентоспроможність і інвестиційну привабливість підприємства.

Адаптація облікової політики до принципів ESG поглиблює розуміння екологічного та соціального впливу діяльності підприємства, створює передумови для підвищення якості нефінансової звітності, ефективнішого управління ризиками та відповідності очікуванням інвесторів, партнерів і регуляторів. Використання цифрових та інноваційних технологій у процесах обліку забезпечує оперативність, точність і автоматизацію збору та аналізу даних, посилюючи внутрішній контроль і ресурсоефективність [4].

Таким чином, ESG-орієнтована облікова політика сприяє формуванню адаптивної та резильєнтної бізнес-моделі, інтеграції показників сталості у процеси планування, контролю та звітності, а також

підвищенню рівня корпоративної відповідальності й довіри стейкхолдерів. Узагальнюючи, трансформація облікової політики в умовах ESG є невід’ємною складовою сучасної моделі сталого розвитку та чинником посилення економічної стійкості підприємств.

Список використаних джерел:

1. Краєвський В., Скорик О. Інституційна трансформація механізмів обліково-аналітичного супроводу зовнішньоекономічних операцій. *Галицький економічний вісник*. 2025. № 1. DOI: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu

2. Міненкова Н.В. Адаптація бухгалтерського обліку до вимог сталого розвитку. Стратегічні підходи та алгоритми інтеграції нефінансової звітності. *Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка*. 2025. № 25. С. 33–42 DOI: <https://doi.org/10.32782/2708-0366/2025.25.4>

3. Король С.Я. Соціальна відповідальність бізнесу: теорія та методологія обліку : монографія. КНТЕУ. 2016. 416 с.

4. Hummel K., Schlick C. (2016) The relationship between sustainability performance and sustainability disclosure – Reconciling voluntary disclosure theory and legitimacy theory. *Journal of Accounting and Public Policy*. Vol. 35. no. 5. P. 455–476. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jaccpubpol.2016.06.001>